

**Θρόμβωση: μπορεί
να υπονομεύσει την αγωγή
του ογκολογικού ασθενούς;**

ΕΟΠΕ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
ΟΓΚΟΛΟΓΩΝ
ΠΑΘΟΛΟΓΩΝ
ΕΛΛΑΔΑΣ

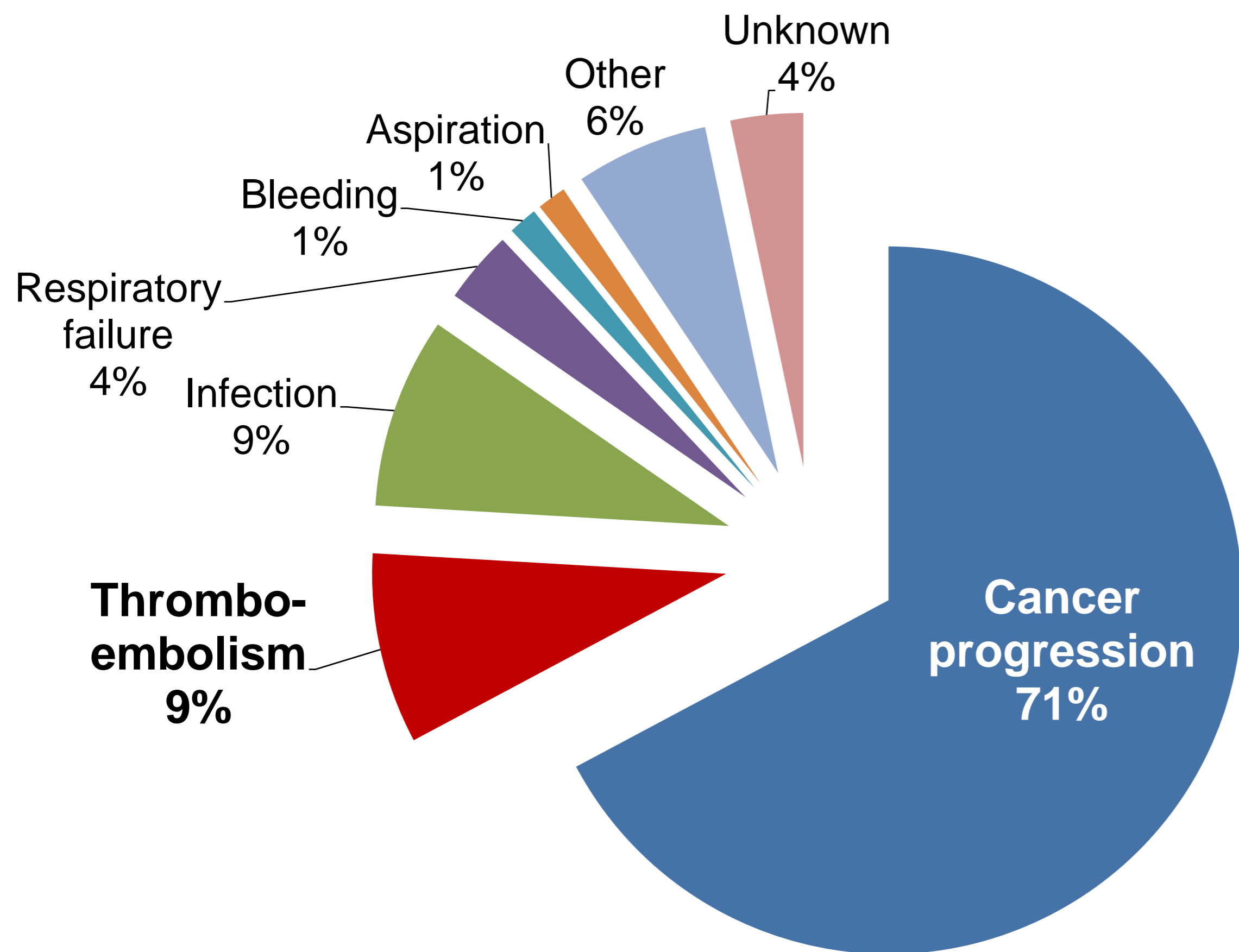
ΕΛΛΟΚ
ΕΛΛΗΝΙΚΗ
ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ
ΚΑΡΚΙΝΟΥ

HPI
HEALTH
POLICY
INSTITUTE

- ❖ **Ιωάννης Π. Μπουκοβίνας MD, PhD**
Παθολόγος Ογκολόγος, Πρόεδρος της Εταιρείας Ογκολόγων Παθολόγων Ελλάδος,
Επιστημονικός Υπεύθυνος Ογκολογικής Μονάδας «Βιοκλινική» Θεσσαλονίκης
- ❖ **Καίτη Αποστολίδου**
Αντιπρόεδρος ECPC - European Cancer Patient Coalition
Πρόεδρος Ελληνική Ομοσπονδία Καρκίνου
- ❖ **Κυριάκος Σουλιώτης**
Αναπληρωτής Καθηγητής Πολιτικής Υγείας,
Σχολή Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

Οι Επιπτώσεις της Θρόμβωσης στον ασθενή με καρκίνο: ΘΝΗΣΙΜΟΤΗΤΑ

2^η κύρια αιτία θανάτου στους ασθενείς με καρκίνο

- Στην Θρόμβωση οφείλεται το **9% των θανάτων**¹
- Σχετίζεται με **πρώιμη θνησιμότητα** κατά το στάδιο της χημειοθεραπείας (HR=6.98)²
- Ο καρκινοπαθής έχει **47X αυξημένο κίνδυνο θανάτου** από φλεβική Θρόμβωση (ΦΘΕ) σε σχέση με τον ασθενή με ΦΘΕ χωρίς κακοήθεια¹

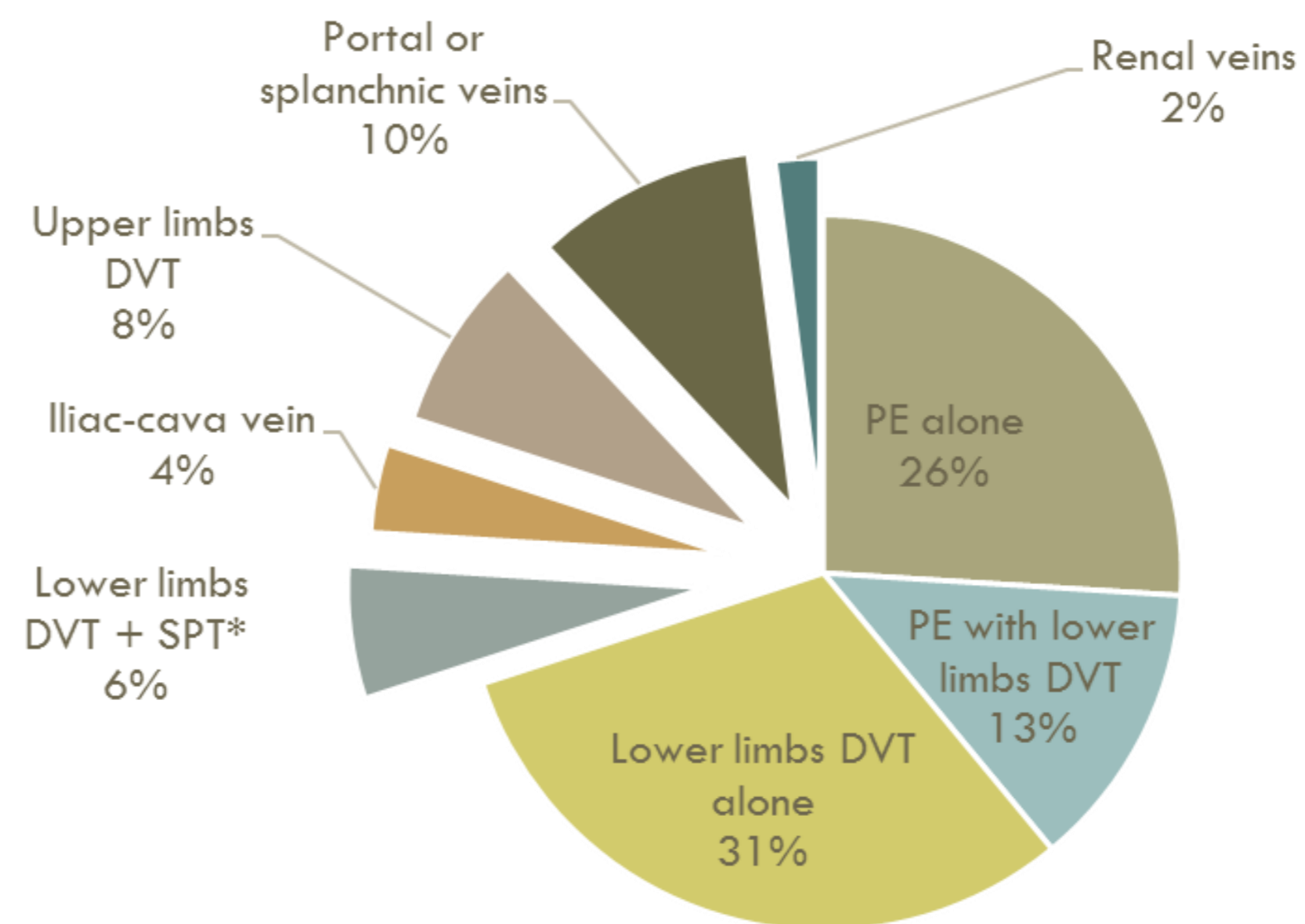
1. Khorana AA et al. *J Thromb Haemost* 2007
 2. Kuderer NM et al *Oncologist* 2016

Ο Καρκίνος προκαλεί γενικευμένη υπερπηκτικότητα

Φυσική εξέλιξη θρόμβου μετά από μείζονα χειρουργική επέμβαση

Θρόμβωση στους ασθενείς με καρκίνο υπό χημειοθεραπεία

Retrospective, single institution cohort study
N = 1,921 medical records of cancer patients (solid T + chemotherapy)

1. Kakkar VV et al. Lancet 1969, August 2: 230-33

Di Nisio et al. Thromb Haemost. 2010 Nov 3;104(5):1049-54.

Κίνδυνος της Θρόμβωσης στον ασθενή με καρκίνο

- Εντόπιση του καρκίνου
- Ιστολογικός τύπος
- Στάδιο, μεταστάσεις
- Χρονικό διάστημα από διάγνωση

Σχετιζόμενοι με την κακοήθεια

Σχετιζόμενοι με τη θεραπεία

- Χημειοθεραπεία
- Αντι-αγγειογενετικοί παράγοντες
- Ορμονοθεραπεία
- Χειρουργείο
- Ακτινοθεραπεία
- Μεταγγίσεις ερυθρών
- Καθετήρες

- Ιστικός Παράγοντας
- D-dimers
- P-selectin
- Prothrombin fragment 1+2
- Thrombin generation
- Microparticles
- Αιματολογικοί (αιμοπετάλια, λευκά αιμοσφαίρια)

Βιοδείκτες

Σχετιζόμενοι με τον ασθενή

- Ηλικία
- Ιατρική συννοσηρότητα
- Φλεβικοί κίρσοι
- Ιστορικό ΦΘΕ
- Κληρονομική Θρομβοφιλία

Επιπτώσεις της Θρόμβωσης στον ασθενή με καρκίνο

Αύξηση Νοσηρότητας

- 3 φορές πιο συχνή νοσηλεία σε σχέση με τους ασθενείς χωρίς καρκίνο
- Αντιπηκτική αγωγή
- Μεταθρομβωτικό σύνδρομο

Αύξηση του κινδύνου υποτροπής της ΦΘΕ (X3.2)
Αύξηση του κινδύνου αιμορραγίας υπό αντιπηκτικά (X2.2)

Επηρεάζει την πορεία της χημειοθεραπείας οδηγώντας σε καθυστέρηση ή αναβολή αυτής

Αύξηση θνησιμότητας (X2.2)

Εταιρεία
Ογκολόγων
Παθολόγων
Ελλάδας

Cancer-Associated Venous Thromboembolic Disease

Version 1.2016

NCCN.org

Κατευθυντήριες Οδηγίες

MANAGEMENT OF CANCER ASSOCIATED THROMBOSIS

clinical practice guidelines

Annals of Oncology 22 (Supplement 6): vi85–vi92, 2011
doi:10.1093/annonc/mdr392

Management of venous thromboembolism (VTE) in cancer patients: ESMO Clinical Practice Guidelines

M. Mandalà¹, A. Falanga² & F. Roila³

On behalf of the ESMO Guidelines Working Group*

Journal of Thrombosis and Haemostasis, 11: 56–70

DOI: 10.1111/jth.12070

ORIGINAL ARTICLE

International clinical practice guidelines for the treatment and prophylaxis of venous thromboembolism in patients with cancer

Published Ahead of Print on January 20, 2015 as 10.1200/JCO.2014.59.7351
The latest version is at <http://jco.ascopubs.org/cgi/doi/10.1200/JCO.2014.59.7351>

JOURNAL OF CLINICAL ONCOLOGY

ASCO SPECIAL ARTICLE

Venous Thromboembolism Prophylaxis and Treatment in Patients With Cancer: American Society of Clinical Oncology Clinical Practice Guideline Update 2014

[Evidence-Based Medicine]

CHEST

CHEST 2016; 149(2):315-352

Antithrombotic Therapy for VTE Disease CHEST Guideline and Expert Panel Report

ΑΡΧΙΚΗ / ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ / ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΑΣΘΕΝΩΝ /
ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΗΜΕΡΑ ΘΡΟΜΒΩΣΗΣ: Η ΘΡΟΜΒΩΣΗ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΠΡΟΛΗΦΘΕΙ. ΜΑΘΕ ΠΩΣ ΚΑΙ ΠΡΟΛΑΒΕ ΤΟΝ ΚΙΝΔΥΝΟ!

Κατευθυντήριες Οδηγίες για τη Διάγνωση, Πρόληψη και Θεραπεία

- Καρκίνο Παχέος Εντέρου
- Καρκίνο του Πνεύμονα
- Καρκίνο του Στομάχου
- Καρκίνο του Οισοφάγου
- Καρκίνο Ήπατος- Χοληφόρων- Παγκρέατος
- Καρκίνο Κεφαλής και Τραχήλου
- **Θρομβοεμβολική Νόσο στον Ογκολογικό Ασθενή**

‘Διαχείριση θρόμβωσης σε ασθενείς με καρκίνο στην Ελλάδα’

GMaT-Greek Management Thrombosis

Management of Thrombosis in cancer patients in Greece

N. Tsoukalas, E. Bournakis, A. Adamidis, C. Andreadis, K. Arvaniti, A. Christopoulou, S. Douna, J.D. Moreno, G. Goumas, L. Kostadima, P. Makaronis, T. Makatsoris, D. Doufexis, G. Papatsimpas, I. Sgouros, E. Stergiou, P. Thalassinou, I. Boukovinas, P. Papakotoulas, I. Varthalitis

Hellenic Society of Medical Oncology (HeSMO, <http://www.hesmo.gr/en>), Athens, Greece

Background

Venous thromboembolism (VTE) is a common cause of adverse outcomes in patients with cancer. The risk of VTE varies with cancer type, stage, grade, therapy and other patient characteristics. Low-molecular-weight heparin (LMWH) remains the standard therapy for VTE in cancer patients.

Methods

This is an observational study conducted by the Hellenic Society of Medical Oncologists (HeSMO) that aims to record and highlight the current clinical practice and management of VTE in patients with cancer, in 18 Greek centers, with national wide dispersion.

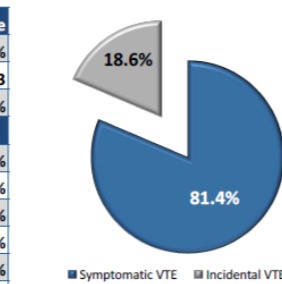
Results

The participating centers reported in total approximately four thousands three hundred cancer patients managed on monthly basis, where the vast majority (80%) treated in outpatient setting. 340 patients with active cancer have been enrolled in this study with the following characteristics: 53,2% males, mean age 64,3, PS 0-1:62,1%, tumor types: lung 22,3%, pancreas 16,3%, colon 13,6%, breast 11%, stomach 8,3%, ovarian 6,5% and other tumors 21,7%. The majority received anticancer treatment 95,3% while the 21,4% were inpatients and 78,6% outpatients.

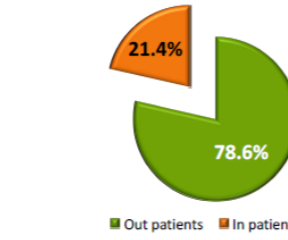
340 patients with active cancer have been enrolled in this study with the following characteristics.

Patient Characteristic	Value
Males	53,2%
Mean Age/years	64,3
Performance status 0-1	62,1%
Tumor types	
Lung	22,3%
Pancreas	16,3%
Colon	13,6%
Breast	11,0%
Stomach	8,3%
Ovarian	6,5%
Other	21,7%

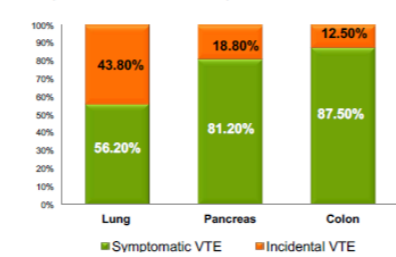
The majority received anticancer treatment 95,3% while the 21,4% were inpatients and 78,6% outpatients.

81,4% had symptomatic VTE while 18,6% incidental VTE.

Highest percentage of incidental VTE observed in lung cancer 43,8%, followed by pancreatic 18,8% and colon cancer 12,5%.

Conclusions:

The majority of patients who developed VTE were outpatients with metastases and on anticancer treatment. Incidental VTE was more frequent in lung cancer. Our findings of 18,6% in incidental VTE further confirm the previously described results in similar studies.

Corresponding author: Dr Nikolaos Tsoukalas, MD, MSc, PhD, Medical Oncologist, MSc in Bioinformatics, Athens Greece, tsoukn@yahoo.gr, hesmo@otenet.gr

References

- Carmona-Bayonas A, Sánchez-Cánovas M, Plasencia JM, et al. Key points to optimizing management and research on cancer-associated thrombosis. Clin Transl Oncol. 2017.
- Watson HG, Keeling DM, Laffan M, et al. British Committee for Standards in Haematology. Guideline on aspects of cancer-related venous thrombosis. Br J Haematol. 2015.
- Eichinger S. Cancer associated thrombosis: risk factors and outcomes. Thromb Res. 2016.

1568P

Prevention and Prophylaxis of Thrombosis in Cancer Patients

Tsoukalas N, Papakotoulas P, Christopoulou A, Ardavanis G, Koumakis Ch, Papandreou G, Papatsimpas P, Papakostas Ch, Andreadis G, Aravantinos N, Ziras Ch, Kalofonos E, Samantas E, Samantas M, Sougleris P, Makrantonakis G, Pentheroudakis A, Athanasiadis I, Bournakis E, Bournakis I, Varthalitis I, Boukovinas I

This is an observational study conducted by HeSMO in Greek Oncology units, for 1 year, aiming to record CAT management. Patients with active cancer received antithrombotic agents for thromboprophylaxis were enrolled, after signing informed consent.

All participating centers reported that approximately 4.300 cancer patients are managed on monthly basis, where the majority (80%) as outpatients. 426 cancer patients enrolled from 18 oncology units with mean age 65.2 years old and mean Body Mass Index (BMI) 26.10. Primary cancers were: lung 25%, pancreas 14%, stomach 8.6%, breast 8.6%, ovarian 7.7%, colorectal 7.5%, bladder 5.6% and other 22.8%. 50% of patients received LMWH at prophylactic doses while the rest received therapeutic doses [mean duration 4.42 months (SD +/- 2.68)]. 126 (30%) patients had Khorana score ≥ 3 . 300 (70%) had Khorana score ≤ 2 and of these patients 68% were metastatic and 58% were receiving High Thrombotic Chemotherapy Agents (HTCA, e.g. platinum). 16 (3.8%) patients experienced VTE while 9 (56%) of them were incidental. Lower VTE risk [OR: 0.32 (95% CI 0.10, 1.0) p=0.04] was observed in patients on prophylactic doses LMWH while higher VTE risk [OR: 3.14 (1.01, 9.9)] was observed in patients on therapeutic doses LMWH. High BMI>35 was related to significant higher risk for VTE [OR 5.37 (1.6, 18)]. Only six (1.4%) grade 1 bleedings were recorded in all patients who receive thromboprophylaxis.

CAT is an important problem in oncology. Therapeutic doses of LMWH for thromboprophylaxis are effective and safe. Apart from Khorana score, some other factors such as disease stage and administration of HTCA might be taken into consideration for better CAT risk assessment in oncology patients.

Cancer-Associated Thrombosis (CAT): management of thromboprophylaxis in cancer patients in Greece

N. Tsoukalas, A. Bokas, A. Christopoulou, A. Ardavanis, G. Koumakis, Ch. Papandreou, G. Papatsimpas, P. Papakostas, Ch. Andreadis, G. Aravantinos, N. Ziras, Ch. Kalofonos, E. Samantas, M. Sougleris, P. Makrantonakis, G. Pentheroudakis, A. Athanasiadis, I. Varthalitis, P. Papakotoulas, I. Boukovinas

Hellenic Society of Medical Oncology (HeSMO, <http://www.hesmo.gr/en>), Athens, GR

Background

Venous thromboembolism (VTE) is a common cause of adverse outcomes in oncology. The risk of VTE varies with cancer type, stage, grade, therapy and other patients' characteristics. VTE prophylaxis should be provided to hospitalized cancer patients and high-risk outpatients according to Khorana score. Low-molecular-weight heparin (LMWH) remains the standard therapy for VTE in cancer patients.

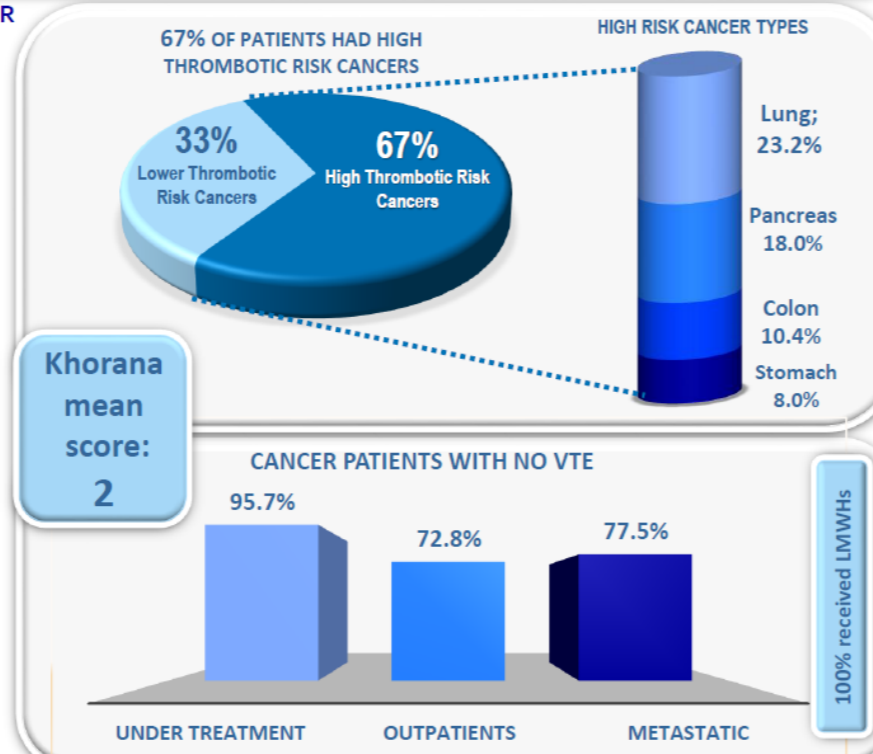
Methods

This is an observational study conducted by the Hellenic Society of Medical Oncology (HeSMO) that aims to record and highlight the current clinical practice and management of VTE in Greek cancer patients.

Results

The 18 centers reported approximately 4300 cancer patients managed on monthly basis, where the vast majority (80%) in outpatient setting. 340 patients with active cancer enrolled in this study: 53,2% males, mean age 64,3 years, PS 0-1:62,1%, tumor types lung:22,3%, pancreas:16,3%, colon:13,6%, breast:11%, stomach:8,3%, ovarian:6,5% and other:21,7%. Moreover, 95,3% received treatment while 21,3% were inpatients and 78,6% outpatients. Among 340 patients, 254 had no VTE and 56,8% had PS 0-1.

In the cohort of 254 patients, 72,8% were outpatients, 77,5% had metastatic disease and 95,7% were on treatment. Regarding cancer types 66,5% had high thrombotic risk cancers (23,2% lung, 18% pancreatic, 10,4% colon and 8% stomach). Interestingly, the Khorana mean risk in this population was 2 and all patients received prophylactic antithrombotic treatment with LMWH.

Conclusions: Greek Oncologists are aware of cancer-associated thrombosis (CAT), especially in high thrombotic risk cancer types and advanced disease stages. Of interest, the majority of patients who received thromboprophylaxis had good PS and the Khorana mean risk score was 2.

- Hissida Y, Geddings JE, Ay C, Mackman N. Venous thrombosis and cancer: from mouse models to clinical trials. J Thromb Haemost. 2015; 13: 1372-82.
- Alok A, Khorana, Marc Carrier, David A. Garcia, Agnes Y. Y. Lee. Guidance for the prevention and treatment of cancer-associated venous thromboembolism. J Thromb Thrombolysis (2016) 41:81-91.
- Kuderer NM, Culakova E, Lyman GH, Francis C, Falanga A, Khorana AA. A Validated Risk Score for Venous Thromboembolism is Predictive of Cancer Progression and Mortality. Oncologist. 2016 Jul(21):7861-7.

Prevention and Prophylaxis of Thrombosis in Cancer Patients

Tsoukalas N, Papakotoulas P, Christopoulou A, Ardavanis G, Koumakis Ch, Papandreou G, Papatsimpas P, Papakostas Ch, Andreadis G, Aravantinos N, Ziras Ch, Kalofonos E, Samantas M, Sougleris P, Makrantonakis G, Pentheroudakis A, Athanasiadis I, Bournakis E, Bournakis I, Varthalitis I, Boukovinas I

Background

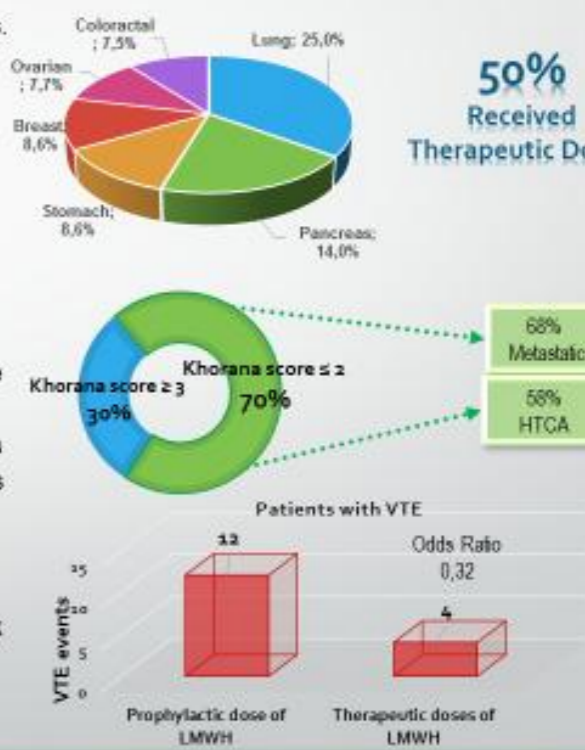
Cancer Associated Thrombosis (CAT) is a significant problem in oncology that is underestimated sometimes. Venous Thromboembolism (VTE) is the 2nd cause of death in cancer patients. Currently, the standard of care not only for the treatment but also for the prophylaxis of CAT is the Low Molecular Weight Heparines (LMWHs). Thromboprophylaxis is an important medical decision for cancer patients in daily clinical practice.

Methods

This is an observational study conducted by HeSMO in Greek Oncology units, for 1 year, aiming to record CAT management. Patients with active cancer received antithrombotic agents for thromboprophylaxis were enrolled, after signing informed consent.

Results

All participating centers reported that approximately 4.300 cancer patients are managed on monthly basis, where the majority (80%) as outpatients. 426 cancer patients enrolled from 18 oncology units with mean age 65.2 years old and mean Body Mass Index (BMI) 26.10. Primary cancers were: lung 25%, pancreas 14%, stomach 8.6%, breast 8.6%, ovarian 7.7%, colorectal 7.5%, bladder 5.6% and other 22.8%. 50% of patients received LMWH at prophylactic doses while the rest received therapeutic doses [mean duration 4.42 months (SD +/- 2.68)]. 126 (30%) patients had Khorana score ≥ 3 . 300 (70%) had Khorana score ≤ 2 and of these patients 68% were metastatic and 58% were receiving High Thrombotic Chemotherapy Agents (HTCA, e.g. platinum). 16 (3.8%) patients experienced VTE while 9 (56%) of them were incidental. Lower VTE risk [OR: 0.32 (95% CI 0.10, 1.0) p=0.04] was observed in patients on prophylactic doses LMWH while higher VTE risk [OR: 3.14 (1.01, 9.9)] was observed in patients on therapeutic doses LMWH. High BMI>35 was related to significant higher risk for VTE [OR 5.37 (1.6, 18)]. Only six (1.4%) grade 1 bleedings were recorded in all patients who receive thromboprophylaxis.

Conclusions

CAT is an important problem in oncology. Therapeutic doses of LMWH for thromboprophylaxis are effective and safe. Apart from Khorana score, some other factors such as disease stage and administration of HTCA might be taken into consideration for better CAT risk assessment in oncology patients.

ΣΩΖΟΥΜΕ ΖΩΕΣ

ΜΕ ΤΗΝ ΑΥΞΗΣΗ ΤΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΤΗΣ
ΘΡΟΜΒΩΣΗΣ ΠΟΥ ΣΧΕΤΙΖΕΤΑΙ ΜΕ ΤΟΝ ΚΑΡΚΙΝΟ (CAT)

ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΣΤΙΣ 16 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2018 ΣΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΣΤΙΣ ΒΡΥΞΕΛΛΕΣ

Η ευρωβουλευτής Nessa Childers τόνισε τη σημασία αντιμετώπιση της θρομβώσεως που σχετίζεται με τον καρκίνο και δήλωσε την υποστήριξή της για τη βελτίωση της επικοινωνίας με τους ασθενείς σχετικά με τους κινδύνους της θρομβώσεως που σχετίζεται με τον καρκίνο. Αναγνώρισε ότι, ενώ «**άλλες σχετιζόμενες με τον καρκίνο νόσοι είναι σχετικά γνωστές στους ασθενείς, η σχετιζόμενη με τον καρκίνο θρόμβωση παραμένει άδικα άγνωστη**»

Η ευρωβουλευτής Lieve Wierinck, που είναι πρώην καρκινοπαθής, μοιράστηκε την προοπτική της για το πόσο η υποστηρικτική φροντίδα μπορεί να βελτιώσει τα αποτελέσματα των ασθενών με καρκίνο. Εξήγησε τα βήματα που προωθεί το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και ανέφερε πώς το πλαίσιο της Θρόμβωσης που σχετίζεται με τον καρκίνο αποτελεί μέρος της επικρατούσας πολιτικής.

ΑΡΧΙΚΗ / ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ / ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΑΣΘΕΝΩΝ /
ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΗΜΕΡΑ ΘΡΟΜΒΩΣΗΣ: Η ΘΡΟΜΒΩΣΗ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΠΡΟΛΗΦΘΕΙ. ΜΑΘΕ ΠΩΣ ΚΑΙ ΠΡΟΛΑΒΕ ΤΟΝ ΚΙΝΔΥΝΟ!

- Ενημέρωση των Επιστημόνων Υγείας
 - συνέδρια
 - κλινικές μελέτες
 - «σχολείο» πήξης, με συνεργασία των Αιματολόγων
- Συζήτηση με Πολιτεία για τη λήψη μέτρων ώστε η Θρόμβωση σχετιζόμενη με τον Καρκίνο να αποτελέσει μέρος του Ηλεκτρονικού φακέλου του ασθενούς
- Συμπερίληψη δράσεων σε σχέση με την θρόμβωση στο Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τον καρκίνο
- Ενημέρωση των ασθενών